

ZAMONAVIY DUNYODA ZAMONAVIY FUQAROLIK JAMIYATI

Sarvar Saidov Faxriddin o'g'li

Berdaq nomidagi Qoraqalpog' davlat universiteti Yurisprudensiya fakulteti III bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7308228>

Annotatsiya. Mazkur maqolada zamonaviy dunyoda huquqiy davrlar va fuqarolik jamiyatini shakllantirishning muhim masalalari haqida fikr-mulohaza yuritiladi. O'zbekiston boy siyosiy hayot tajribasiga, siyosiy ong xususiyatlariga ega hamda o'ziga xos va murakkab sharoitlarda rivojlanib borayotgani to'g'risida ham qisqacha va alohida to'xtalib o'tiladi.

Kalit so'zlar: Fuqarolik jamiyati, O'zbekiston, huquqiy davr, fuqaro, konstitutsiyaviy huquq nazariyasi, inson huquqlari, qonun ustuvorligi.

СОВРЕМЕННОЕ ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Аннотация. В данной статье рассматриваются важные вопросы правовых периодов и формирования гражданского общества в современном мире. Узбекистан имеет богатый опыт политической жизни, особенности политического сознания и развивается в уникальных и сложных условиях.

Ключевые слова: Гражданское общество, Узбекистан, правовой период, гражданин, теория конституционного права, права человека, правовое государство.

MODERN CIVIL SOCIETY IN THE MODERN WORLD

Abstract. This article discusses important issues of legal periods and civil society formation in the modern world. Uzbekistan has a rich experience of political life, features of political consciousness and is developing in unique and complex conditions.

Keywords : Civil society, Uzbekistan, legal period, citizen, theory of constitutional law, human rights, rule of law.

KIRISH

Ijtimoiy fanlarda fuqarolik jamiyati tushunchasi tez-tez va munozarali muhokama etiluvchi mavzulardan biri sanaladi. Ayniqsa, fuqarolik jamiyati tashkilotlari muhim rol o'ynaydigan mintaqamizda, respublikamizda zamonaviy jamiyatlarning bir qator muammolarini hal qilmoqlikning mumkin bo'lgan yechimi sifatida qaraladi hamda jamoatchilik muhokamasining markazida ham turadi.

Dastlabki navbatda fuqarolik jamiyati ta'rifini keltirish o'rinli va bu haqida mazmunli, keng doirada so'z yuritish o'rinli deb topildi.

Fuqarolik jamiyati konsepsiyasi qayerdan kelib chiqqanligi aslini olib qaralsa, aniq emas. Shuningdek, turli xil qo'llanilish uslublariga binoan aniq talqin yoki ta'rifga ham ega emasdir. Shunday bo'lsa-da, soha nuqtai nazaridan kelib chiqib, aynan biror so'z yoki so'zlar jamlanmasi bilan quyidagicha aniqlik kiritish joiz sanaldi.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

Fuqarolik jamiyati — haqiqiy fuqarolardan, ya'ni uzviy bog'liqlikda bo'lgan hamda axloqiy madaniyatga tayanadigan huquqiy va siyosiy madaniyatga ega odamlardan iborat jamiyatdir.

Fuqarolik jamiyati - konstitutsiyaviy huquq nazariyasida huquq va demokratiyaga asoslangan ijtimoiy hayotning zarur oqilona usuli; insonga uning iqtisodiy, siyosiy va madaniy hayoti shakllarini erkin tanlash kafolatlanadigan, qonun ustuvorligi va inson huquqlari hamda erkinliklari qaror topadigan, ko'p partiyaviylik, siyosiy institutlar, mafkura va fikrlarning xilma-

xilligi ta'minlanadigan hamda o'zini o'zi boshqarish organlarining mavqei baland bo'lgan ijtimoiy tuzum. Bunda mamlakatning har bir fuqarosi siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy, ma'naviy va huquqiy jihatdan o'z ehtiyojlarini jamoat birlashmalari va fondlari, o'zini o'zi boshqarish organlari, siyosiy partiyalar va nodavlat notijorat tashkilotlar ishida faol ishtirok etib, ular orqali qondiradilar. Fuqarolik jamiyatida fuqarolar davlat faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini o'rnatadilar, davlatning ko'pgina vakolatlari jamoat tashkilotlari zimmasiga yuklanadi. Davlat hokimiyati esa mamlakatning umumiy taraqqiyot rejalarini tuzadi, uning strategiyasini ishlab chiqadi, mudofaa, milliy xavfsizlik, davlat mustaqilligi va chegaralari dahlsizligini, uning suverenitetini ta'minlash, pul-moliya, soliq, bank siyosati, tashqi siyosat va jahon hamjamiyati bilan aloqalar tizimini yaratadi, uni boshqaradi. Fuqarolik jamiyatini qurish kuchli davlatdan kuchli jamiyat sari bosqichma-bosqich o'tish orqali ro'y beradi.

TADQIQOT NATIJALARI

Zamonaviy O'zbekistonda huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini shakllantirish bugungi kunda muhim masalalar sirasiga kiritilgan hamda bu borada ancha salmoqli harakatlar amalga oshirilib kelinmoqda. Bugungi kunda «Fuqarolik jamiyati» - iqtisodiy, madaniy va huquqiy jihatdan rivojlangan jamiyat va «fuqarolik jamiyati» a'zolari o'rtasidagi siyosiy munosabatlar davlatdan mustaqil ravishda va davlat bilan munosabatlarda rivojlanadi. Davlat tuzilmasida yuqori darajadagi ijtimoiy, iqtisodiy, madaniy, axloqiy va ijtimoiy aloqalarga ega bo'lgan fuqarolik jamiyati rivojlangan huquqiy munosabatlarni yaratadi.

Zamonaviy O'zbekiston uchun huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini shakllantirish juda muhim masaladir. Ta'kidlash joizki, O'zbekiston boy siyosiy hayot tajribasiga, siyosiy ong xususiyatlariga ega bo'lib, o'ziga xos va murakkab sharoitlarda rivojlanib bormoqda. Shunday ekan, G'arb dunyosining siyosiy tajribasidan oddiygina nusxa ko'chirish, bizningcha, yaxshi emas.

MUHOKAMA

Fuqarolik jamiyati demokratik huquqiy davlatdir. Bunday jamiyat fuqarolarga yo'naltirilgan bo'lib, huquqning an'analari va qonunlariga, xalqaro gumanistik g'oyalarga hurmat muhitini yaratadi. Fuqarolik jamiyati odamlar va fuqarolarning farovonligi va huquqlarini amalga oshirish uchun imkoniyatlar yaratadi, shu bilan birga, tabiiy ravishda hokimiyatni cheklash va davlat hokimiyati organlari faoliyatini tartibga solish vositalarini yaratadi. Fuqarolik jamiyatining kelib chiqishi sivilizatsiyalar taraqqiyoti tarixida o'z ifodasini topgan bo'lib, uni har bir davr mutafakkirlarining aql-idrok, erkinlik, farovonlik va adolat mavjud bo'lgan ideal ijtimoiy tuzum modelini yaratishga intilishi deb ta'riflash mumkin. Bunday jamiyatning vujudga kelishi hamisha davlatni takomillashtirish va qonun va qonun ustuvorligini ta'minlash bilan bog'liq bo'lgan.

XULOSA

Fuqarolik jamiyatining ayrim xususiyatlari jamiyatning har qanday tizimiga xosdir, lekin ular rivojlanishning turli bosqichlarida bo'lishi mumkin. Masalan, bu sifatlar asl holatida bo'lsa, totalitar holatda esa bu sifatlar butunlay bostiriladi. Fuqarolik jamiyatining xususiyatlari g'alaba qozonishga tayyor holatda bo'lishi mumkin yoki ular oddiygina sinfiy ijtimoiy tizimning aniq belgilari bilan to'ldirilgan bo'lishi mumkin. Bu xususiyatlar faqat demokratik davlatda amalga oshiriladi va ijtimoiy tenglikka erishishda ustunlik qiladi.

REFERENCES

1. Hegel G.V. F. The phenomenology of the spirit. - M .: Academic Project, 2018 .-494 p.
2. Social work and civil society: Collective monograph edited by I.A. Grigorieva, A.A. Kozlova, V.A. Samoiloa. St. Petersburg . Scythia-Print, 2006 .-312s.
3. Kutsenkov A.A. Essays on Indian Civil Society. Part II: Civil Society: Organizations and Movements. M. IV RAS. 2017 .-280 p.
4. Habermas J. Structural change in the public sphere: Research on the category of bourgeois society. Per. with him. M. Ves Mir 2017 .- 344 p.
5. Sharifkh̄zhaev M. Ÿzbekistonda ochik fuqarolik zhamiyatining shakllanishi T., “Shark”. 2003, 9-bet. <https://uz.wikipedia.org> <https://qoraqalpoq.adliya.uz/uz/news>